

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Ömer BOLAT** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

G. Otlu

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Uluslararası kamuoyuna yansıyan teyitli bilgilere göre 4 Haziran 2025 tarihinde Barselona Limanı'ndan hareket eden VELA (IMO: 9406180) adlı yük gemisi 9 Haziran 2025 tarihinde Mersin Limanı'na ulaşmıştır. İsrail'in Hayfa Limanı'na doğru yola çıkması beklenmektedir. Üretiminin İspanya'nın Bask bölgesindeki bir çelik fabrikasına ait olduğu belirtilen ve silah üretiminde kullanılan en az 15 konteyner çelik çubuk taşıyan geminin bu yükü İsrail Askeri Endüstrileri (IMI) adlı kuruluşa teslim etmesi planlanmaktadır.

IMI adlı kuruluş 2018 yılında Elbit Systems tarafından satın alınmış ve adı IMI Systems olarak güncellenmiştir. Elbit Systems İsrail'in en büyük askeri üreticisidir. İsrail Ordusu'nun kara tabanlı ekipmanlarının %80'ini ve kullandığı insansız hava araçlarının %85'ini üretmektedir. Elbit, ekipmanlarının Gazze ve Batı Şeria'daki operasyonlarda İsrail askeri güçleri tarafından savaşta test edildiğini ilan etmektedir. Şirket, İsrail Ordusu ile ilişkisini bir pazarlama aracı ve teknolojisinin test edildiği bir alan olarak kullanmakta ve ürünlerini genellikle "savaşta test edilip kanıtlanmış" olarak pazarlamaktadır. Elbit Systems'in ürettiği silah sistemleri Gazze'ye yönelik soykırım saldırılarında ve İsrail'in Lübnan'daki askeri saldırılarda yoğun olarak kullanılmıştır. Bu silahlar arasında Elbit'in tank mermileri ve topları, saldırı ve gözetleme İHA'ları (insansız hava araçları), lazer güdümlü havan topları, havan mühimmatı, topçu roketleri ve zırhlı araç sistemleri yer almaktadır.

Gazze Şeridi'nde yaşayan 2 milyon Filistinlinin yaşam hakkını hedef alan soykırım saldırıları 20 ayı aşkın süredir tırmanarak devam etmektedir. Soykırım ve işkence başta olmak üzere her geçen gün insanlığa karşı suçlar ve savaş suçları işlenmeye devam etmektedir. Tıbbi malzeme ve gıda başta olmak üzere insani yardım transferi İsrail tarafından engellenmektedir. Bu süreçte Gazze'ye insani yardım kolileri taşıyarak ablukayı aşmaya çalışan Özgürlük Filosu'na bağlı Madleen gemisi İsrail işgal güçleri tarafından açık denizde durdurularak alıkonulmuş ve silahsız yolcular gözaltına alınarak İsrail'e götürülmüştür. İsrail'in el koyduğu Madleen Gemisi Aşdod Limanı'na getirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Şuayb Ordu da gemideki gönüllülerden biridir.

Türkiye 1948 tarihli BM Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesinin tarafı olup Güney Afrika'nın başvurusuyla Uluslararası Adalet Divanında yürütülen soykırım yargılamasını müdahil sıfatıyla takip etmektedir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde 52 ülkeyi bir araya getirerek İsrail'e silah ve mühimmat sevkiyatının durdurulması için tedbir isteminde bulunan Türkiye Cumhuriyeti bu tedbiri evleviyetle kendi yetki sahasında uygulamalıdır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 18 Eylül 2024 tarihli kararı İsrail'in Filistin topraklarındaki yasadışı varlığını vurgulamakta ve işgal sürerken işlediği insanlık suçları nedeniyle tüm üye devletlerin, İsrail'e silah ve askeri malzeme transferini durdurmaları çağrısını içermektedir. 1948 tarihli BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi silah tedariki yoluyla soykırıma desteği, uluslararası hukukta suç ortaklığı olarak tanımlamaktadır.

Uluslararası hukuku hiçe sayan soykırımcı İsrail, dünyanın çeşitli yerlerindeki müttefiklerinden temin ettiği silah ve askeri mühimmatla Gazze'de soykırım saldırılarını sürdürmektedir. Bu koşullarda Türkiye'nin; askeri endüstride kullanılan çelik çubukları taşıyan VELA (IMO: 9406180) adlı yük gemisinin 9 Haziran 2025'te Mersin Limanı'na yanaşmasına izin vermesi yetki sahasında liman erişimi ve lojistik destek sağlaması, soykırımın önlenmesi yükümlülüklerine ve uluslararası insancıl hukuka aykırılık teşkil etmektedir.

Bu bağlamda;

1-Soykırımcı İsrail'in Hayfa Limanı'na doğru hareket eden VELA gemisinin 9 Haziran 2025 tarihinde Mersin Limanı'na yanaşacağı bilgisi Bakanlıklarınıza hangi tarihte ulaşmıştır?

2-Geminin taşıdığı yük ile ilgili ön inceleme ve değerlendirme yapılmış mıdır? Taşınan çelik malzemenin üretildiği fabrika İspanya'nın Bask bölgesindedir. Geminin kalkış limanı ise Barselona'dır. Bu sevkiyata ilişkin yük beyanları ve taşıma belgeleri Bakanlığınızca incelenmiş midir?

3-Gemide taşınan yükün nihai alıcısı olarak gösterilen Israel Military Industries (IMI) kurumuyla ilgili Bakanlığınızın resmi bir teyidi veya bilgisi var mıdır? VELA gemisi hangi yükleri taşımaktadır? Yük manifestosu tarafınızca kontrol edilmiş midir? Söz konusu gemide tehlikeli madde (patlayıcı, silah, mühimmat vb.) beyanı yapılmış mıdır? Geminin taşıdığı yüklerde IMDG Kodu (Uluslararası Tehlikeli Yük Kodları) kapsamında sınıflandırılan özellikle IMO 1.1 sınıfına giren maddeler mevcut mudur? Hangi sınıflarda yükler için başvurular yapılmıştır? Söz konusu gemiye dair herhangi bir tehlikeli yük ihlali tespit edilmiş midir?

4-Türkiye'nin taraf olduğu 1948 tarihli BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi gereğince, bu tür askeri malzeme sevkiyatlarını engelleme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bakanlıklarınızın Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere uygun hareket ederek soykırımın önlenmesi için bugüne dek aldığı ve bundan sonra alacağı tedbirler nelerdir? Bu kapsamda, söz konusu VELA gemisi ve yükünün limanlara girişine ilişkin herhangi bir hukuki veya idari tedbir alınmış mıdır?

5-Mersin Limanı'nda gemi yanaşması, yükleme-boşaltma süreçlerinde, Gümrükler Genel Müdürlüğü ve Mersin Gümrük Müdürlüğü tarafından yürütülen denetim prosedürleri nelerdir? Bu prosedürler kapsamında geminin yük beyanı ve alıcı bilgileri değerlendirilmiş midir? Söz konusu gemi için Mersin Liman Başkanlığı seyir izin belgesi düzenlenmiş midir? Geminin taşıdığı yükün nevi konusunda limana bildirim yapılmış mıdır?

6-Türkiye limanlarına yanaşabilmek ve seyir izin belgesi alabilmek üzere İsrail'e giden başkaca gemiler tarafından başvuru yapılmış mıdır? Yapıldı ise kaç gemi için başvuru yapılmıştır? Bu gemilere seyir izin belgesi verilmiş midir? Geçiş izni verilen gemilerin kaç tanesi Mersin'den İsrail'e hareket etmektedir ve bu gemiler hangileridir?

7-Uluslararası insancıl hukuk ve soykırımın önlenmesi yükümlülükleri açısından, Bakanlıklarınızın bu sevkiyatın Türkiye limanlarından geçişine izin verilmemesi için aldığı veya almayı planladığı önlemler nelerdir?

8-Taşınan yükün soykırıma silah üreten askeri endüstri için gönderildiği koşullarda Bakanlığınızca bu geminin alıkonulması, taşıdığı yüke el konulması ve adli makamlara durumun bildirilmesi planlanması neden yapılmamıştır?